

Terouma – Trois prélèvements pour trois piliers

Source : Likouté Si'hot volume 16, deuxième Si'ha sur Terouma

<p>Notre Paracha traite des instructions concernant la construction du Sanctuaire</p>	<p>1</p>
<p>תְּרוּמָה כֹּה, א: וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתָם זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת. וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעֻזִים. וְעֹרֹת אֵילִים מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת תַּחֲשִׁים וְעֻצֵי שִׁטִּים...</p> <p>Terouma 25, 1 : D.ieu parla à Moché en ces termes : « Invite les enfants d’Israël à Me prendre un <u>prélèvement</u> (une offrande) de la part de quiconque y sera porté par son cœur, vous recevrez Mon <u>prélèvement</u>. Et voici le <u>prélèvement</u> que vous prendrez d’eux : Or, argent et cuivre ; étoffes d’azur, de pourpre, d’écarlate, de fin lin et de poil de chèvre ; peaux de bélier teintes en rouge, peaux de <i>Ta’hach</i> et bois de cèdre etc. ».</p> <p>רש"י: אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ: ג' תְּרוּמוֹת אֲמִירוֹת כָּאֵן; אַחַת - תְּרוּמַת בְּקָע לְגִלְגַּלֵּת שֶׁנַּעֲשׂוּ מִהֶם הָאֲדָנִים .. וְאַחַת - תְּרוּמַת הַמִּזְבֵּחַ בְּקָע לְגִלְגַּלֵּת לְקִיפּוֹת לְקִנּוֹת מִהֶן קָרְבָּנוֹת צְבוּר, וְאַחַת - תְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן נִדְבַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהִתְנַדְּבוּ.</p> <p>Rachi : Nos maîtres ont enseigné que le texte [qui cite trois fois le terme « prélèvement »] fait référence à trois prélèvements : Le prélèvement d’un <i>Béka</i> (demi-Chekel) par tête avec lequel on fit les socles d’argent, ...le prélèvement d’un <i>Béka</i> par tête pour les caisses destinées à l’achat des sacrifices collectifs et le prélèvement des dons pour le tabernacle, pour lequel le montant était laissé à la générosité de chacun.</p>	<p>Trois prélèvements pour le tabernacle : Celui des socles, celui des sacrifices et un prélèvement « général ».</p>
<p>Analyse : Les différences de forme et de fond entre les trois prélèvements</p>	<p>2</p>
<p>לְקוּטֵי שִׁיחוֹת: (א) שְׁתֵּי הַתְּרוּמוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת כְּתוּבוֹת רַק בְּאִפְסוֹ כְּלָלִי וּבְרָמִז, וּפְרָטִיָּהּ מְזַכְרִים רַק בְּפְרָשִׁיּוֹת מְאַחֲרוֹת יוֹתֵר, וְאֵלוֹ תְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן כְּתוּבָה כְּאֵן בְּפְרוּט וּבְהִרְחָבָה. (ב) בַּתְּרוּמָה הָרִאשׁוֹנָה מְדַגֶּשֶׁת שְׂכִיחוֹת הַתְּרוּמָה לְקַב"ה בְּמִלָּה נִפְרָדֶת - "לִי תְרוּמָה", בַּתְּרוּמָה הַשְּׁנִיָּה מְשַׁלֶּכֶת הַשְּׂכִיחוֹת לְקַב"ה בְּמִלָּה "תְּרוּמָה" עֲצָמָה: "תְּרוּמָתִי", וְאֵלוֹ בַּתְּרוּמָה הַשְּׁלִישִׁית אֵין מְזַכֵּר כְּלָל שֶׁהִיא תְּרוּמָה לָהּ, וְכְתוּב "וְזֹאת הַתְּרוּמָה" סָתָם.</p> <p>Likouté Si'hot : (a) Les deux premiers prélèvements sont présentés d’une manière générale et allusive et ne sont détaillés que dans les <i>Parachiot</i> ultérieures, alors que le prélèvement du tabernacle est défini ici, en détail. (b) Dans le premier prélèvement, la relation avec D.ieu est exprimée par un mot différent : « <i>Li Terouma</i> (pour Moi, un prélèvement) ». Dans le second prélèvement, cette relation figure dans le même mot : « <i>Teroumati</i> (<i>Mon prélèvement</i>) ». Dans le troisième prélèvement, il n’est pas précisé qu’il est pour D.ieu : « <i>voici le prélèvement</i> ».</p>	<p>Pourquoi les deux premiers prélèvements ne sont-ils pas clairement cités dans notre Paracha ?</p>
<p>Analyse : Le lien entre les matériaux prélevés et les exils du peuple d’Israël</p>	<p>3</p>
<p>מִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא תְּרוּמָה ז: וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ וְגו' זָהָב - כְּנָגֵד מַלְכוּת בָּבֶל... כֶּסֶף - כְּנָגֵד מַלְכוּת מִדְיָא... נַחֲשֶׁת - כְּנָגֵד מַלְכוּת יוֹן... וְעֹרוֹת אֵילִים מְאֻדָּמִים - כְּנָגֵד מַלְכוּת אֲדוּם.</p> <p>Midrach Tan'houma Terouma 7 : Dans le prélèvement du Tabernacle, l’or correspond au royaume de Babel, l’argent à celui des Mèdes, le bronze à celui de la Grèce, les peaux de cerf pourpres à celui d’Edom.</p> <p>לְקוּטֵי שִׁיחוֹת: תְּמוּנָה מְאֻד: מַהוּ הַקָּשֶׁר בֵּין אַרְבַּע הַמַּלְכוּיּוֹת לְבֵין תְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן? וְהָרִי, אֲדָרְבָּה, מַלְכוּיּוֹת אֵלוֹ גְּרָמוֹ לְאַרְבַּע הַגְּלוּיּוֹת וּלְחַרְבּוֹ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לְהַפִּיךָ מִתְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן, שְׁכֻנְתָּהּ הִיא - "וְעָשׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ"?</p> <p>Likouté Si'hot : Cela est particulièrement surprenant : quel rapport y a-t-il entre les quatre royaumes et les offrandes du Sanctuaire ? Bien plus, on sait que ces quatre royaumes sont à l’origine des quatre exils et de la <u>destruction</u> du Temple, donc l’antithèse des offrandes du Tabernacle ayant pour but <u>d’édifier</u> le sanctuaire !</p>	<p>Comment peut-on comparer ce troisième prélèvement aux quatre exils ?!</p>
<p>Développement : Trois types d’efforts pour construire le sanctuaire personnel</p>	<p>4</p>
<p>מִשְׁנַה אֲבוֹת א, ב: ... עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת חֶסְדִּים.</p> <p>Michna Pirké Avot 1, 2 : Le monde tient sur trois <i>choses</i> : la Torah, le service divin et la bienfaisance.</p> <p>לְקוּטֵי שִׁיחוֹת: הִיסוּד וְהַמְקוֹר לְכָל עֲנִינֵי עֲבוּדַת ה', הוּא הָעֲמוּד שֶׁל "תּוֹרָה". לְכָל עֲנִינֵי שְׁל יְהוּדוֹת וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת יֵשׁ מְקוֹר וְהִתְחַלָּה בַּתּוֹרָה, וְעַל כֵּן רָמוּז בַּתְּרוּמַת הָאֲדָנִים שֶׁהֵם הִיסוּד שֶׁל הַמִּשְׁכָּן. תְּרוּמַת הַשְּׁקָלִים, שֶׁמְמַנְהָ קִנּוֹ קָרְבָּנוֹת צְבוּר, הִיא הָעֲמוּד שֶׁל "עֲבוּדָה", עֲבוּדַת הַקָּרְבָּנוֹת, וְתַפְלָה שֶׁבְּמִקּוֹם קָרְבָּנוֹת תִּקְנּוּם. וְתְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן, הַכּוֹלֵלֶת אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים שֶׁמֵּהֶם בָּנוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, הִיא כְּנָגֵד עֲבוּדַת הַמִּצְוֹת - הַנִּכְלָלוֹת בְּגִמְלוּת חֶסְדִּים.</p> <p>Likouté Si'hot : Le fondement et l’origine de <u>toutes</u> les formes du service de D.ieu est le premier pilier, celui de la « <i>Torah</i> ». Chaque aspect du Judaïsme et de la pratique des Mitsvot trouve sa source première dans la Torah. C’est à cela que fait allusion le prélèvement des <u>socles</u>, qui forment la base du sanctuaire. Le deuxième prélèvement qui permettait d’acquérir les sacrifices publics, correspond à la prière, instaurée pour remplacer les sacrifices. Le troisième prélèvement, constitué de tous les objets matériels avec lesquels le tabernacle fut construit, représente la bienfaisance, représentative de la pratique de l’ensemble des Mitsvot.</p>	<p>Les trois prélèvements correspondent aux trois piliers sur lesquels le monde repose.</p>

La différence fondamentale entre ces trois méthodes pour approcher le divin

5

תורה משלי ת, ל: ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשעים .. לפניו.

Torah Proverbs 8, 30 : Je suis à Ses côtés, fidèle ouvrier, dans un enchantement perpétuel .. devant Lui.

עבודה ע"פ ספר הבהיר מו: אמאי אקרי קרבן? על שם שמקרב, קרוב הכוחות והחושים לפני הקב"ה.

Service divin Sefer Habahir 46 : Pourquoi le sacrifice est-il appelé « *Korbane* » ? C'est parce qu'il approche (« *Mekarev* »), il rapproche les énergies, les sens et les facultés [de l'être humain] vers D.ieu.

גמילות חסדים - ע"פ תניא אגרת הקודש י': המצוות נתלבשו בדברים גשמיים, ולכן לרפן יש שעור והגבלה.

Bienfaisance Tanya Igueret Hakodèch 10 : Les Mitsvot sont « habillées » dans des éléments matériels, c'est ce qui explique le fait que la majorité d'entre elles sont cadrées par des « mesures » et « limitations ».

לקוטי שיחות: התורה - איננה משתנית כאשר היא מתלבשת בשכלו ובדבורו של האדם; עבודת התפלה - היא הרי עבודה שבלב, התעלות האדם בעצמו לאלקות; וזהו היתרון בקו השלישי - "גמילות חסדים", הכולל את קיום כל המצוות: התעסקות ופעולה בחפץ הגשמי, שכפי שהוא ב"גשמיותו" יהפוך לחפץ של מצוה.

Likouté Si'hot : La Torah – n'est pas modifiée par son introduction en l'intellect et en la parole de l'homme. Dans la prière – c'est l'homme lui-même qui s'offre, qui s'élève vers D.ieu. C'est cela la qualité du troisième domaine – les Mitsvot : prendre un objet matériel et en faire un objet de Mitsva, tout en restant matériel !

La Torah ne change pas avec l'homme. La prière élève l'homme à D.ieu. Les Mitsvot transforment la matérialité même.

Cela explique la différence des termes employés pour chaque prélèvement

6

לקוטי שיחות: ויקחו לי תרומה רומז לעמוד של "תורה", בו האדם למטה לוקח את ה"לי", עצמותו ומהותו של הקב"ה כביכול (ראה מדרש תנחומא אמור יז). אבל, מצד שני, המשכת העצמות נשארת מנתקת מן האדם הלומד, ולכן נאמר בשני מלים "לי תרומה". לא כן בתרומת שקלים, בקו של "עבודה", בו כתוב הבטוי "תרומתי" - שהקשר שבין "תרומה" (עבודה) לבין "לי" בעבודה זו הוא נפר ומרגש. אבל בתרומת המשכן, שזוהי העבודה עם החפץ הגשמי עצמו כפי שהוא בגשמיותו, כתוב "תרומה" סתם - בלי להזכיר בפרוש שזוהי תרומה לה'.

Likouté Si'hot : « *Ils Me prendront un prélèvement* » fait référence au pilier de la Torah, dans lequel l'homme prend le « Moi », l'Essence divine, si l'on peut dire ainsi (Midrach Tan'houma Emor 17). Cependant, puisque cette Essence reste déconnectée de l'homme qui étudie, « *Li Terouma* » est écrit en deux mots. En revanche, pour le prélèvement correspondant au service divin, l'attachement avec D.ieu est ressenti et vécu par l'homme, c'est pourquoi « *Teroumati* » est écrit en un seul mot. A l'opposé, dans le prélèvement du tabernacle, le service de D.ieu avec la matière concrète, le nom de D.ieu n'est pas cité car Sa révélation reste cachée.

La différence de la révélation divine perçue dans les trois prélèvements.

Explication : La Torah cite surtout le troisième prélèvement : le plus concret !

7

לקוטי שיחות: למרות שהמצוות "נתלבשו" בדברים גשמיים, בכל זאת מתבצעת דוקא עלי ידי עבודה זו הפונה בכריאת העולם, ש"נתאנה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" (מדרש תנחומא נשא טז), אלא שבכדי שעבודה זו תהיה משלמת כראוי, צריכים להיות אצל האדם גם הקו והיסוד של תורה, והקו של "עבודה". ולכן התורה מזכירה בפרוש בפרשתנו רק את תרומת המשכן, שזוהי העקר, ושתי התרומות האחרות מזכורות רק באופן כללי וברמז.

Likouté Si'hot : Bien que les Mitsvot se « revêtent » d'objets matériels, c'est bien par leur biais que se réalise la finalité de la création du monde : « *D.ieu désira posséder une Demeure ici-bas* » (Midrach Tan'houma Nasso 16). Cependant, pour que ce service divin soit parfait, l'homme doit cumuler le pilier de la Torah et celui de la prière. C'est pourquoi, dans notre Paracha, la Torah ne parle ouvertement que du prélèvement du tabernacle, étant l'aspect essentiel ; les deux autres prélèvements n'y sont donc indiqués que d'une manière générale et allusive.

Les trois piliers sont nécessaires, mais le troisième, l'action concrète, est l'essentiel.

Enseignement : La grande valeur de l'action, en exil et à l'ère messianique !

8

לקוטי שיחות: כיון שענינה של תרומת המשכן הוא לעשות מקדש ומשכן לה' בתחתונים, שלמותו של ענין זה איננו בבניית המשכן שראו בו בעיני בשר את השראת השכינה, אלא בעבודה בזמן הגלות, כשגשמיות העולם היא בתקפה, ובאמצעות עבודה זו לישנות גם גשמיות זו ו"לברר" ולהעלות את התחתון "שאין תחתון למטה ממנו".

Likouté Si'hot : Etant donné que l'objet du prélèvement du tabernacle est de bâtir pour D.ieu un sanctuaire ici-bas, la perfection de ce processus n'est pas dans l'édification proprement dite de ce sanctuaire, en lequel on voyait clairement la révélation de la Présence divine, mais plutôt par l'effort accompli pendant la période de l'exil, lorsque la matière du monde conserve encore une forte empreinte. C'est alors l'effort qui permet de transformer cette matière et d'apporter l'élévation jusqu'au stade inférieur, « le plus bas qui soit » !

ע"פ תורה אור ויגש: לעתיד לבוא תתגלה המעלה של "מעשה" [לגבי תלמוד], כידוע, שאז יהיה "מעשה גדול". ולעתיד לבוא, יהודה - העבודה של מעשה - יהיה נעלה מיוסף, וידוד עבדי נשיא להם לעולם" (יחזקאל לו, כה).

Torah Ohr Vayigach : Dans le monde futur, la qualité de la forme concrète du service divin apparaîtra à l'évidence, la supériorité de « l'action » [sur « l'étude »] sera alors pleinement établie. Yehouda, impliquant l'action concrète, dépassera Yossef : « *Et David Mon serviteur sera leur chef pour l'éternité* » (Ezéchiel 37, 25).

Enseignement : C'est justement durant l'exil que la matière est élevée. A l'ère messianique on verra clairement la supériorité de l'action concrète !